

ÚVODEM

Vydání nové publikace je obvykle spojeno především s očekáváním, jaký zájem a ohlas dokáže práce autorů vyvolat u svých čtenářů. V našem případě je tato skutečnost navíc podnětem i k určitému ohlednutí nazpět, možná i bilancování.

Připomeňme, že během devadesátých let vydala katedra sociologie Filozofické fakulty Univerzity Karlovy v ediční řadě *Acta Universitatis Carolinae* doposud tři sborníky: *Studie z dějin sociologie a sociologické teorie* (2/1992), *Proměny současné sociologie* (2/1994), *K sociologické reflexi modernizace* (2/1996). Sborník s názvem *Společenské procesy a jejich aktéři* je tedy v pořadí již čtvrtý. Vzpomeňme také, že zásluhu na sestavení prvních dvou sborníků měl doc. PhDr. Eduard Urbánek, CSc., který už není mezi námi (zemřel 1998).

I když je publikační aktivita pracovníků katedry sociologie relativně široká a zdaleka se neomezuje jen na stránky sborníků AUC, přece se postupem let (ať už se nám to líbí či nikoli) stávají právě tyto sborníky určitým dokumentem a svědectvím o tom, jak se katedra vyvíjela a jaké odborné orientace u jejích pracovníků v té které době převládaly.

Naši pravidelní čtenáři již vědí, že z hlediska obsahové struktury nemají sborníky obvykle příliš kompaktní charakter, spíše naopak. Svou skladbou se už tradičně podobají mnohem více časopisu (vedle statí totiž přinášejí i zprávy a recenze) než knize. Z dosavadních zkušeností víme, že k jejich čtenářům patří především studenti (pro které plní velmi často funkci souboru učebních textů), ale samozřejmě také odborná – a to nejen akademická – veřejnost.

Přestože má tematická skladba jednotlivých sborníků spíše volnější charakter, byla každému z nich dána do vínku určitá orientace, která je explicitně vyjádřena v jejich názvu. Je tomu tak i nyní, kdy jsme zvolili název *Sociální procesy a jejich aktéři*. Tento titul poukazuje na dva podstatné momenty, k nimž se v naší badatelské práci hlásíme. Zaprvé je to důraz na procesuální charakter sociální reality, která je chápána nikoli jako řád jednou provždy daných pravidel, nýbrž jako něco, co je dynamické, v pohybu, a jako takové má proměnlivý charakter. Zadruhé je to orientace na individuální a kolektivní aktéry a jejich klíčovou úlohu při vytváření této reality.

V odborném zaměření převážné většiny pracovníků katedry sociologie FF UK dlouhodobě převažují spíše teoretické zájmy, jsou však vždy spojovány s výraznou orientací na soudobé, aktuální problémy a nechybí ani složka výzkumná (dokladem budiž tentokrát zařazení dvou výzkumných statí). I když může vzniknout dojem, že se tematická pestrost tohoto sborníku dostává do určitého rozporu s představou o koncepčnosti a obsahové sevřenosti, zastávali jsme při jeho přípravě názor, že každý hlas, který se ke společnému dílu přihlásil, má právo na to, aby v této polyfonii zazněl.

Jiří Šubrt